

DR. R. W. HYNEK

Stigmatisovaná z Konnersreuthu.

DOPLŇKY

1 9 2 7

LADISLAV KUNCÍŘ

V PRAZE

DOPLŇKY K STIGMATISOVANÉ Z KONNERSREUTHU.

Ohromný zájem, který vzbudila moje kniha o stigmatisované Terezii Neumannové v Konnersreuthu, stejně jako i nečekaný úspěch její — bylot' v pouhých deseti dnech její první vydání rozebráno — přimělo mne, bych ve zvláštním doplňku sdělil s veřejností ještě nově zkušenosti, nové knihy a události, jež se zatím sběhly a dotýkají se thematu tohoto.

Především byla to moje druhá návštěva v Konnersreuthu. Schválně byla volena tak, bych po páteční ekstasi setkal se s Terezou Neumannovou. Chtěl jsem z bezprostřední blízkosti si prohlédnout její čerstvá stigmata a promluvit si nerušeně s ní i s dp. Naberem o věcech, jež jsem si přál mítí lépe osvětleny.

Proto na své cestě do Francie, do Lurd, Lisieux a na III. mezinárodní kongres metapsychický v Paříži odbočil jsem z Chebu, bych opět s přítelem Bayerem a přítelkyní stigmatisované sl. L. Z. z Frant. Lázní si zajel do nedalekého rodiště T. N. V posledních dvou měsících stal se Konnersreuth takřka poutním místem, kde v pátek dostavovalo se 5—6000 lidí, dokonce jednou až prý 10.000 bylo zvědavců i zbožných duší, jež přály si shlédnout na vlastní oči ten „zázrak“. V ostatní dny byla návštěva daleko slabší, leč přes to bylo pouze zásluhou sl. L. Z., že se nám dostalo možnosti mluvit s T. N. a dp. farářem Naberem vůbec.

Byl to deštivý den zrána. Stigmatisovaná byla na faře. Její rodný domek, jehož strop pod návalem návštěvníků počal praskati, se musel přestavovat. Příspěním sl. L. Z. byli jsme vpuštěni. „Po chvilce čekání,“ píše A. Bayer v Nár. Politice 30. září 1927, „v chodbě otevřely se dveře a Tereza Neumannová přicházela k nám. Kdo ji viděl v ekstasi a nyní, jest udiven nad jejím krásným, produchovnělým obličejem a ještě krásnějšíma očima. Nemohl jsem se ubrá-

niti pocitu, že na mne hledí světice. Její klidný zjev i pohled, jemné průsvitné ruce působily zvláštním fascinujícím dojmem. Ještě dnes vyvolává u mne vzpomínka na onu návštěvu zvláštní mystickou náladu. Vedla nás do pokojíka, kde teď bydlí, protože otec její opravuje dům, který byl tisíci návštěvníky těžce poškozen. Usedá na postel a dává se podporovati přítelkyní. Cítí se po včerejšku velice slabou a dostavují se opět bolesti v krku. Hovoří klidně, prostě. Na požádání ukazuje rány na ruku, které jsou zvící koruny jako strup, bez jakéhokoli zápalu okolo. Vypráví nám zážitek posledního utrpení pátečního. Pak odchází a vstupuje k nám p. farář Naber a profesor aramejštiny p. W.”

„Na faráři Naberovi je znáti, jak zhoubně působí naň tisícihlavé denní návštěvy, osobní dotazy laiků, kněží, filosofů, provokatérů. Každému z nich stojí k dispozici a odpovídá na otázky leckdy přímo idiotské. Kdo viděl to prostředí a osoby zúčastněné, upřímně polituje tyto mučedníky. Považovati za podvodníky Bohu oddané, zmučené děvče a obětavého uštvaného faráře, . . . k tomu jistě třeba notné dávky cituprostého cynismu.”

Podpisuji úplně.

Mohl jsem tedy z bezprostřední blízkosti prohlédnouti si rány stigmat, zvláště na ruce levé. Opakuji, že co vedoucí chirurg velkých nemocnic vojenských v poli i zázemí měl jsem příležitost poznati nejrozmanitější metody umělých zraňování se vojínů . . . Než rány Terezy N. byly tak panensky čisté. Nejevily ani nejmenšího podezření na podvodný vznik. Přesně uprostřed hřbetu ruky na bělostné, ztenčené kůži tmavohnědě červený příškvár krevní bez nejmenších stop zánětu nebo podráždění. Krásná zasýchající rána, nikterak lékařsky ošetřená . . . Pod středem dlaně něco níže k zápěstí čistá prohloubená ranka, zvící menší fazole. Spojitost obou ran přirozeně jsem vyšetřovati nemohl, spokojuje se svědectvím očitých svědků (prof. P., fra Urbana).

V celém svém zjevu a chování jeví stigmatisovaná takou prostotu, dětinnou oddanost Bohu a naprostou lhostejnost k tomu, že stala se obdivem tisíců. Jaká pak je tu hysterie, která se jeví zvýšením pocitu jáství, samolibosti a snížením úrovně mravní, jak nejlépe ji byl definoval zemřelý prof. Heveroch. Každý, kdo měl příležitost osobně setkat se s touto prapodivnou dívkou, musí doznati, že jen vydrážděná fantasie reportérů novinářských, kteří nikdy v K. nebyli, vymýšlí si bajky o chování jejím. Za každou cenu snaží se nějak osidlo méněcennosti hysterické této své oběti hoditi na krk a v očích veřejnosti ji snížit a potupiti.

Bylo mi též popráno hovořiti téměř tři čtvrti hodiny s nejvážnějším svědkem událostí konnersreuthských a s druhou hlavní obětí nezvyklostí jejich, s dp. farářem Naberem. Mohl jsem od něho získati potvrzení nejrozmanitějších věcí, jež právě jsem byl napsal a svěřil tiskařskému lisu. (Kniha má vyšla již za mé nepřítomnosti v Čechách.) Sám pak referoval jsem důkladně o kap. VI. a VIII., v kterémžto rozhovoru pokračovali jsme tím zajímavěji, když i p. prof. W., onen znalec aramejštiny, se byl k nám přidružil. Výpověďmi obou těchto hlavních svědků byl jsem zcela uspokojen a posílen.

Po srdečném rozloučení zavedla nás sl. L. Z. do farního chrámu za oltář, kde stigmatisována ve zvláštním křesle, daru to jednoho mnichovského profesora, zúčastní se v hluboké mystické modlitbě obětování mše sv. Tam se modlí svým dětinně prostým, vroucím způsobem. Tam denně Eucharistií jest sílena v nepochopitelném, a tak zcela záhadném způsobu života svého bez jídla a nápoje. Laskavost přítelkyně naší i T. N. vedla nás ještě do domku naší „světice“. Chtěla na otci Terezině vyžádati k nahlédnutí onu fotografii se zářícími paprsky z proboděných rukou. Leč důkladnou přestavbou domku, návaly poutníků pobořeného zaneprázdněný otec (sám právě s členy rodiny kladl podlahy v přízemní světnici) nemohl při nejlepší vůli vyhověti prosbě naší.

Ani na výsledky biskupské komise pozeptat jsem se nezapomněl. Než místo odpovědi sdělím výrok preláta Schlegelmanna, jenž vyjádřil se dopisovateli „Egerlandu“ (18. 8. 27) takto: „Třeba nechat svítit to světlo!“ Přes to však akta o T. N. neuzavřena. A nebudou uzavřena a pravděpodobně (zcela správně) neuveřejní církev z příčin na snadě jsoucích výsledek šetření svých za života stigmatizované. Nedávno odejela T. N. do Bamberka a Eichstátu, doprovázená farářem Naberem a prof. W. Musila si odpočinout od návalu mass drtících ji téměř svojí přítomností. Odešla na zcela krátko, by umožnila obnovu domečku, v němž tolik úžasných věcí zažila . . . Nyní opět jest v K.

Těšil jsem se pak velice, že na III. metapsychickém kongresu v Paříži uslyším z úst Dra. Jos. Böhma, předsedy metapsychické společnosti z Norimberka, ohlášenou jeho přednášku o Tereze Neumannové. Bohužel pro nezaviněnou nehodu či překážku nedostavil se Dr. B. na kongres. Slabou náhradou přednášky bylo tiskem rozdané resumé jeho řeči pro kongres připravené, jež zcela sdílela názory i podání mé knihy. Kdybych byl tušil příhodu s drem Böhmem, možná, že sám bych si byl pro forum badatelů vědeckých připravil svoji přednášku o stigmatizované. Než spatra a bez přípravy náležitě nemohl jsem tak narychlo učiniti. Soukromně ovšem s řadou badatelů prodiskutoval jsem tuto otázku a informoval mnoho interesentů.

Použil jsem pak zájezdu svého do Francie, bych ještě navštívil místo, kde věci nadpřirodní, nadpřirozené, t. j. zázraky dodnes se dějí. Lurdy byly cílem mým. Vlastním názorem opět toužil jsem doplnit sobě kapitolu „lékař a zázrak“.

Pobyl jsem celkem čtyři dny v čarokrásném místě tomto, z něhož do nitra Pyrenejí: Gauterets, Gavarrie jsou tak rozkošné, divukrásné vyjíždky. Měl jsem štěstí, že právě zachytil jsem zde tisíce, tisíce poutníků ze všech téměř koutů Evropy. Mimo četná

francouzská procesí byli tu hlavně Italové, Belgičané, Holanďané, Irové a Angličané, již všichni spolu utvořili mnohatisícový zástup, jenž asi na tisíc chorých a ubožáků sebou přivezl. Zúčastnil jsem se pak pozorování a pobožností ve všech možných způsobách: jako divák, věřící, nosič nemocných, lékař, pozorovatel z dálí, anebo účastník průvodu hned za Sanctissimem. Budu snad míti příležitost zevrubněji rozepsati se o dojmech a poznatcích svých jak náboženských tak i lékařských. Byl jsem skutečně nadšen a opojen tou stejnosměrnou touhou a nadšením tisíců . . . A jako lékař nelenil jsem doplniti studia svá, když Bruno Grabinski citováním svých zázraků v Lurdech (chorobopisy, fotografie uzdravených, jich jména, bydliště, jich několikaleté kontrolování atd.) byl ve mně vzbudil taký zájem.

Moje paní měla štěstí, že uviděla 21. 9. dopoledne o 11. hod., když jsem byl právě odešel obstarat jízdní lístky, kterak z piscín (koupelí) s radostí a plesáním vyšla italská dívka na kost vyhublá, kterou před chvílí bezvládně ochrnutou tam byli vnesli. Týž den v průvodu za Sanctissimem ukázal mi Dr. Camillo Berri, prof. z janovské university dívku se silným zánětem ledvin, již den před tím po požehnání svátostným Spasitelem byla bílkovina vymizela z moči.

Než přes to Dr. Abadie, předseda sboru zjišťovacího (Bureau des Constatation) nechtěl případy tyto, ani podobné, týž týden v Lurdech se udavší, uznati za nadpřirodní a ke studiu skutečných zázraků doporučil mi knihy: Dr. Le Bec: „Preuves Médicales du Miracle“ a Dr. Aug. Vallet: „Guérisons de Lourdes en 1926“.

Zcela správně. V Grabinském a těchto dvou knihách sneseno tolik věrohodného a neuvěřitelného, ale přec tak poctivě doloženého materiálu klinického. Mocně se tu otrásá absolutistickým dogmatem materialistické vědy: nemůže být zázraku, t. j. vybočení z obvyklého dění přírodního, jak jej známe, či lépe, jak jej pro své theorie připustiti smíme. Náhlé vylé-

čení rakoviny jazyka (Catherine Lapeyre), tuberkulosních píštělí břišních (Marie Barel), vředů bérco-vých (Joachime Dehant), zhnisané, komplikované zlomeniny bérce (Pierre de Ruder), tuberkulosních kaveren plicních (Amélie Hébert), tuberkulosity střev (Henriette Hauton), zhnisání dutiny pánevní (K. Paquignon), tuberkulosní zánět pobřišnice a obratlů (Margareta Deschamps). Kniha Valletova je plná ještě podivnějších zpráv, přesně klinicky doložených: zhojení hnisavého zánětu kosti stehenní (Luisa Denis), vyléčení roztroušené sklerosity míšní (Mlle Arnaud) aneb epileptických křečí a ochrnutí dol. končetin britského vojína Johna Traynora, jenž v důsledcích rány lebeční a trepanace válečné stal se obživy neschopným mrzákem . . . Leč zázračně vyléčen byl v Lurdech 25. 7. 1923. Nyní v Liverpoolu žije se uhlířstvím ve velkém (sám řídí těžké nákladní auto!) a každoročně vrací se z vděčnosti do Lurd, by konal tu službu nosiče nemocných, brancardiera . . .

Škoda, že pro přísně omezené místo nemohu se tu rozepsat o faktech těchto, jež nikterak rozpačitým úsměškem přejít nelze, třeba by sebe více byly proti srsti nynějšímu dogmatickému nazírání vědy.

Vraceje se pak k původnímu tematů svému, nemohu mlčením pominouti o několik dní později vyšlou knihu Weinfurtrovu: „Pravda o stigmatizované Terezií Neumannové“. V mé knize pokusil jsem se o vědecký rozbor otázky a osvětlení záhad těch mystikou čistě katolickou, jako nejdokonalejší a jediné správnou mystikou vůbec. Tato je pak nad to cestou, již ubírala se stigmatizovaná. Terezu Neumannovou pak sám po dvakráte jsem viděl, od členů vědecké komise osobně získal nejdůležitější data, ostatní zprávy čerpám bezprostředně z nejbližšího okolí jejího. A pokouším se je lékařsky hodnotit. Pročež s radostí, ještě v Paříži, kam mi kniha W. zaslána byla, konstatoval jsem, že mi nikterak nekonkuruje, že jest tam pouze obšírnější citování Wittovy knihy bez nejmenšího získaného názoru vlastního.

Část její druhá: Úvahy a výklady pojednává o t. zv. mystice „křesťanské“, recte Kerningově. Taktéž jsem se jeho písmenkováním obíral před lety před konverzí. Nedošel jsem však k ničemu, co by zmínky zasluhovalo. Ani žádný úspěch u přátel, tuto metodu praktikujících, jsem nemohl znamenati. Naopak, několik odstrašujících zjevů a zhoubných důsledků přimělo mne včas ještě opustiti to, co dnes se mi zdá jakýmsi podloudným vplížením se do výšin mystických a nádhery vnitřního života . . . Proti neskonale rozmanitosti a kráse mystického opojení, jež katoličtí světci dosáhli, jest „písmenkování“ jen suchopárem a nedokonalou náhražkou. Přes to že v mantram, t. j. v síle slova jsou ukryty jisté síly duchovní. Mystika katolíka zvedají do výšin duchovního života dvě nadpozemsky mocné síly. *Maria* jest jmeno jejich a *Eucharistia*. Kdo těchto neokusil a tajemství jejich aspoň matně nevytušil . . . marně tluče na brány nejvyšších sfér duchovního světa.

Celý případ stigmatizované dal pak podnět k veřejné výměně názorů a dokonce i k tříbení duchů. Přirozeně projevoval každý, čím přetévalo jeho nitro. V projevech a názorech těch nejrozmanitějších pisatelů zobrazila se především věrně jich vlastní duše. Proto nízká a hanlivá slova nezraňovala, čestná pak a mužná byla povzbuzením, radostí i doplněním.

Tak na prvním místě byl to neohrožený postup p. Ant. Bayera, jenž za nepřítomnosti mé obohatil diskusi řadou informativních, dobrých článků, z nichž vynikají zprávy o jasnovidnosti a nových viděních T. N. Tak v jeho článku (2. 10. „Nár. Politika“ odpoledne) čteme: „T. N. předpověděla jednomu profesorovi skeptikovi leknutí z nehody. Za hodinu došla zpráva, že auto jeho roztříštilo se o strom, cestující však vyvázli bez úrazu. Poznala ve dvou přítomných ženách, že jedna chce obchodně těžiti z událostí konnersreutských a že druhá jest nevěstkou, ač nikdo z přítomných ničeho o tom nevěděl, ba ani netušil. Jinému prelátovi sdělila přesně případ stigmatizace

v jeho diecési, dříve než sám jí o něm povědět mohl. Byla to okolnost, již nemohla nijak předem nějak tušit neb vědět. Jiný pán přinesl jí reliquie z Itálie. Tereza hned zjistila, od koho pocházejí a vyprávěla události ze života světce jí před tím naprosto neznámého.”

V jiném článku opět (dne 28. 10.) rozepisuje se, kterak dne 10. srpna letošního roku měla vidění odsouzení a umučení sv. Vavřince na rozpáleném rožni. V pondělí 15. srpna prožila opět ve svém vidění tajemství svátku Nanebevzetí Panny Marie ve třech obrazech, což naplnilo ji slastným opojením nádhery i harmonie hudby nebes.

Nepřehledná jest přímo řada referátů o případech konnersreuthském, zejména cizojazyčných. Nemělo by však ani smyslu je všechny citovati. Jen nejvýznačnějších se dotknu. S přívalem poutníků a zvědavců nahrnuly se přirozeně i řady novinářských referentů a reportérů v místa tato, takže ilustrované časopisy přinášejí i četné fotografie. Dokonce, ačkoliv od dob stigmatisace nedala se T. N. fotografovati, byl zachycen i snímek její v ekstasi (Münchener Illustrierte Presse 12. 9. 1927). Též „Das Illustrierte Blatt” přináší hojné místní snímky, zvláště návalů aut a diváků, jež dle tvrzení listů dostavují se již ze všech světa dílů, nejen ze všech končin Evropy. Všechny vrstvy jsou tu zastoupeny: prostí i vznešení, venkované, dělníci i nejvybranější lázeňští hosté z Mariánských Lázní či Karlových Varů, mniši, kněží, jeptišky i nevěrci i komunisté.

Zmíněné časopisy vyprávějí mimo jiné, jak komise biskupská vyšetřovala přísně stigmatizovanou, jak ji kontrolovala, fotografovala, vážila etc. etc. Této zajímavosti se poněkud dotknu. Bylo zjištěno, že T. N. váží as 55 kilo. Při každém utrpení své ekstase páteční ztrácí tři a půl kg na váze, což opět během týdne vyrovnává na původní stav váhy své. Tedy přes to, že není ničehož, jak opětovně její domácí lékař Dr. Seidl z Waldsassen ujišťuje („Nár. Pol. 12. 10.),

přibývá tudíž, řekněme denně přes půl kg své váhy. Aby to dokázal normální člověk, musil by snísti aspoň tři kg potravy denně, jejíž přebytek dal by hojnou stolicí. Tato pak nikterak by se utajiti nedala. Jeptišky pak ani na vteřinu nepustily stigmatizovanou z dohledu svého. A o nějaké stolicí nikdo dosud nereferoval. Čili *záhada, místo by se nějak rozuzlovala, vysvětlovala, komplikuje se beznadějně víc a více . . .* až vskutku lékařsky se nelze o ni vyjadřovat vůbec.

Očití svědkové doplňují zprávy moje. Pozorují, kterak T. N. se vznáší na loži nezměrného utrpení svého. Pouze patami opírá se o lůžko, ostatní tělo polosedě, pololeže nalézá se nad ním. A takto vydrží hodiny. Stejně celou dobu, co Kristus trpí přibit na kříži, drží nepřetržitě rozepjaté ruce. Ať to jen zkusí někdo ze skeptiků a hanobitelů T. N.! Nejsilnější atlet nevydrží mít roztažené ruce ani 10 minut, neřku-li, by se vznášel! A co je proti svalům jeho toto 55 kg vážící, nejedením zeslabené děvče!

Ti pak, již vskutku v Konnersreuthu viděli ekstasi, utrpení T. N., ne onino povídalekové z fantasmie svojí, předstihují se v líčení ohromných bolestí, jež skutečně prožívá stigmatizovaná. Zejména palčivá vyprahlost žízně Spasitelovy, jak Tereza ji podává, otřásá srdcem přítomných. Jen jediné: „Dokonáno jest” předstihuje nevyrovnatelnou realitu děje tohoto. Aby někdo také utrpení každotýdenně podstupoval z pouhé ješitnosti . . . bájit si může, jen kdo neviděl. Utrpení Terezino jest jednohlasně: „*Etwas unglaublich Erhabenes . . . ein wundervolles Erlebnis*”. Pročež správně praví dopisovatel „Münchener Ill. Presse” výše citované: „A pocty, které T. Neumannové se dostávají od návštěvníků ze všech světa dílů, náležejí plným právem člověku, jehož dělí tak závratná propast zážitků i utrpení od ostatních lidí.”

Je tedy s případem T. Neumannové skutečný kříž. Jistý profesor netajil se s obdivem nad mojí odvahou, s jakou jsem se opovážil riskovati jméno svoje v případě tak nevysvětlitelném a záhadném. Vzдор

tomu, že sám značně zajímá se o studium úkazu tohoto. S druhé strany pak čekám výtku, že snad předběhl jsem definitivní rozhodnutí jak církve či nálezu vědecké komise vůbec. Může prý býti zjištěna okolnost, jež značně pozmění úsudek můj. Nuže, budoval jsem dosud vše na tom, co prozatím věrohodnými svědky zjištěno a co kritickým rozbořem mohl jsem zařadit v rámec ostatních pozorování a studií svých. Přijde-li neočekávané osvětlení jinaké, podrobím je především přísnému rozboru v celkové souvislosti případu našeho. Pak teprve vyvodím další důsledky z něho, řídě se heslem: Není poznání nad Pravdu!

Tedy ani pro budoucnost nemíním si nezasloužiti hodnocení kritikovo v „Lidových Listech“ ze dne 27. září, jenž pravil o mé knize: „Dr. Hynek hledí zaujmouti k celému případu stanovisko přísně vědecké. Vlastností díla jest veliká poctivost, touha přijíti pravdě na kloub . . .“. Jedině pravdou obhájeti lze a potvrditi hlubiny náboženského přesvědčení našeho. Tato pravda stojí úplně a bezvýhradně na straně naší, jak hloubková duševěda to plně potvrzuje. A o tom přesvědčen jsem tím pevněji a jasněji, čím hlouběji vnikám v tajemství nezměrných hlubin duše lidské.

Proč ale povstal jsem a chopil jsem se péra přes risiko jakékoliv? Bylo to živelné vzepětí citu povinnosti mojí, nedovoliti, by v bláto posměchu a potupy zašlapány byly perly, nádhera a výšiny vnitřního života duše. Nelze dopustit, by ve jménu pokroku a pavěd zprofanovány a kalem ulice potřísněny byly lidské city nejsvětější. Proto pro tuto věc exponoval jsem se do krajnosti a ustoupiti nemíním. Stejně, jakože v ostatním podrobím se definitivnímu nálezu církevnímu i vědeckému, tu na obhajobu krás života vnitřního v Bohu povstal jsem. A jediné poznání, že T. Neumannová žije skutečným, ohromným životem duše v Bohu ponořené, dodalo mi síly i odvahy k boji tomuto.

Když probírám články a referáty psané v září a říjnu, ku podivu shledávám úžasná potvrzení slov své knihy předané tiskárně v srpnu. Tak i tvrzení má o mystickém žití T. N. docházejí svého nečekaného potvrzení. Tak sděluje A. Bayer (2. 10. „Nár. Politika“) „Zjevy jiného druhu jsou ekstase při modlitbě, které se v poslední době u ní dostavují. Modlí se doma nebo v kostele. Náhle vstane, rozpřáhne ruce, otevře ústa, jako by chtěla mluvit. Tak stojí celé hodiny. Při tom však nemá visí nebo zjevení. Jest to výraz jejího mystického života v modlitbě. Jest naprosto mimo svět a ničím není možno přivolati ji zpět.“

Totéž dotvrzuje Ima Vallesi ve své knize: „Die Seherin von Konnersreuth“ str. 31.: Na rozloučenou pravil P. Naber: „Vězte, že toto vše (podivná uzdravení, aramejšťina, nejedení) není ničím zvláštním. Nejdůležitějším jest, jak se Resl modlí. Jak prostě, jak přirozeně, jak srdečně. Jako když dítě rozmlouvá se svým otcem. Nejraději modlí se modlitbu Páně, Otče náš. Leč, jak se jí modlí, to uchvacuje. V její modlitbě spočívá víc, daleko víc, než dnes vůbec vypovědít lze. Připravuje se tu něco, o čem dnes nemůžeme vědět, kam až ve svém vývoji dospěje.“

Nuže vývoj tento pokračuje směrem, v němž naprosto vyvstati nemůže „konkurent Neumannové“ („Nár. Politika“ 8. 10. 27). Marná jest útěcha, marné naděje, ať v kolářského mistra v Holzhausenu anebo slezského horníka „Sin Dolor“! Nesporně existují lidé se zvláštní vládou nad sympatickou inervací cévstva, že mohou krvácení buď zamezovati aneb vyvolávati. Před dvěma léty viděl jsem prvý úkaz u fakira To Rhamy, takže připouštím beze všeho možnosti opačnou: vůlí vyvolatelné krvácení. Proč by onen „slezský fakir“ po nejúsilovnějším trainingu konec konců nemohl snad dosíci i pěti krvácejících ran. Nebylo by to přesto nadpřirozeným, aniž případ T. N. vysvětlujícím. Tato přec ani se podobně netrainovala, ani stigmat si nežádala, prostě je dostala. Jak,

prozatím pověděti nelze. Možnost pak „přirozené“ stigmatisace připouští beze všeho kniha prof. G. Wunderle: „Die Stigmatisierte von Konnersreuth“, jež tyto dny do ruky mi přišla a dostala „Imprimatur“ biskupa v Eichstättu.

Kde jednati se může o zjevy nadpřirodní, jež doprovázejí náboženskou či mystickou exstasi, nepadají na váhu úkazy mystiky přírodní, jak je nazývá Görres, anebo na stejné úrovni se nalézající „magické exstase“, jak je pojmenoval metapsychický badatel Dr. Schrenck-Notzing na přednášce své v Paříži 28. září na kongrese na Sorbonně konaném. Od roku 1924 v řadě přes 100 seancí experimentálně za nejprísnějších kautel studoval schopnostikromobyčejného a 23letého muže, jenž usilovným orientálním „jogickým“ trainingem nabyl možnosti vyzařováním tělesné energie pohybovati až 5 kg těžkými předměty (na vzdálenost přes 1 m). Později získal schopnost vznosu a to až do výše půldruha metru na dobu dokonce 25 vteřin . . . Znělo by to jako báchorka, kdyby reality zjevů nezaručovaly vedle jmen tajných a zdravotních radů i jména profesorů biologie a lékařství: Gruber, Hecher, Kaemmerer, Freytag, Seuffert, Veil atd. Tedy necht' jen onen „slezký fakir“ se pilně cvičí dál! Proč bychom se naň hněvali. Ostatně uvidíme, co dokáže a potom povíme si další . . .

Po stránce pak lékařské slouží k nemalé cti výše citovanému prof. Wunderlovi v jeho spisei Dru Brünemannovi („Prager Tagblatt“ 18. 9. 27), že se pokouší na podkladě přezajímavých nejnovějších pokusů lékařských zjednati přirozený podklad a mez zároveň, kam až dospěti lze a pokud přirozeně vysvětliti možná souvislost myšlenky, sugesce a tělesné manifestace její. Postrádám podobný seriosní pokus v řadách českých lékařů skeptiků.

U prvního autora nalézáme spoustu literatury i pokusů docílit autosugescí nejrozmanitějších zjevů: na př. vyvolati puchýřky spáleninové na kůži a opět toutéž sugescí je odstraniti. Dokonce i bradavice

lze tak vyléčiti (Ref. Dra Kulhavého, „L. Listy“ 18. 10. Pokusy R. Schindlera v Mnichově). Prof. Kreibich u nás v Praze podobný efekt vyvolal během 9 minut, docílil nejen puchýřky, ale i zánět kůže, jenž pod mikroskopem na histologických preparátech dokonce studoval. Maďar Scöllösi podobně způsobil nekrosu (odumření) kůže velikosti tolaru, po níž následoval bolestivý vřed. To vše silou pouhé myšlenky individua zvlášt mocnou fantasií nadaného! Dr. Brünemann opět vyvolával podobně nejrozmanitější kožní nemoci: lišeje, lupénku, nežity, vředy . . . Vše podobné, dokonce i podlitiny krevní na celém předloktí. Než otevřenou, krvácející ránu (natož pak pět a ještě periodicky krvácejících) vyvolati nepodařilo se dosud nikomu z oněch zajímavých experimentátorů. Tedy zeje stále dosud nepřeklenutelná mezera mezi oněmi úkazy a zjevy stigmatisace přirozené. Podaří-li se ji překlenouti, nelze prozatím říci.

Zbývá pak mi na konec uvést několik směrodatných a význačnějších projevů, vysoce zajímavých pro posouzení případu našeho. Tak v „Deutscher Böhmmerwaldsbote“ 19.9.27 sdělují dojem slavné herečky Anny Exl, která jako host nedalekých lázní s pocity skepse byla si zajela se podívat do Konnersreuthu. Co tam viděla a prožila, „o tom ujišťuje, že to byl nejhlubší zážitek, jenž otrásl jejím nitrem.“

Plochosti a povrchnosti „vědeckých názorů“, které si domýšlejí, že čarovným slůvkem hysterie se světa sprovedí aneb „vysvětlí“ záhadu konnersreuthskou, nemůže se dostatí různějšiho a správnějšiho výprasku než myšlenkovými blesky citované knihy, napsané autorem (či autorkou?) Ima Vallesi.

„Naši vzdělanci se usmívají spokojeně, dá-li lékař o Tereze posudek, že je hysterická. Tak často se s tím slovem setkáváme u soudu, ve společnosti atd. Je to pojem zkrátka dobře pikantní, ale hlavně znamená něco, aniž by co řekl. Věda si něco pod ním myslí. To však dělá přemýšlení ostatního lidstva zbytečným.“

„Panna Orleánská byla upálena. Jistě že byla také

hysterická. Panna z Konnersreuthu mučednickými nástroji lékařské techniky . . . bude také popravena. A lidé se bijí v prsa a děkují Bohu, že nejsou také hysterickými. Dobře, že existují lékaři, kteří zachrání svět před hysterií, když hysteriky jednoduše zavrou. Či je to snad strach před podlehnutím neslýchané události, která se sice přiházela před dávnými časy, dnes však se dá odbýti jako „legenda“? Strach před podlehnutím duchu, jenž opovrhne vším pozemským, který v následování Krista vidí přes veškeré bolesti svůj cíl??

„Neboť stigmata Terezy Neumannové a její vidění jsou *náboženskou událostí, průlomem silné víry* do světa, člověku pouhé vůle navždy zavřeného. Konnersreuth nemá vůně okulních seancí. Zde odehrává se za našich dnů neslýchaný *zázrak úplného ponoření se lidské duše do Božství, jak se projevovalo ve světcích církve katolické. A toť jediný zázrak. Vše ostatní jest jeho účinkem!*”

Že tak silná víra vyrostla v prosté duši za našich dnů, ukazuje právo a cestu naší naděje ve znovuzrození lidstva v duchu a pravdě . . .

Ale ještě výstižnějšími a správnějšími jsou slova německého publicisty Maxe Broda, který přes svůj nearijský původ v „Prager Tagblattu“ (21., 22. 23. září) vyslovuje se o T. Neumannové způsobem takým, že udivením jsem žasnul, místy opět studem se červenal: jak slušně proti českému tisku chová se tisk německý, třebaš tábora zjevům nepřátelského.

„V chování rodiny Neumannové nelze nic vytknouti. Považuji prostě za svoji povinnost působiti pro víru, třebaš jim to ukládá těžké oběti. Přes to nejsou netrpělivi. Celá rodina projevuje záviděníhodný nedostatek nervosity. Jaký převrat ve všech podmínkách životních způsobil by „svatý“ člen měšťanské rodiny! Tak těžce již snáší talentovaného syna. Než prostí lidé v K. přijali jednoduše tyto nové poměry, všechen ten nepokoj, jako by musilo tak býti. Ani ty návaly je nepřipravily o rozum, což je výkon, blížíci

se onomu se strany Tereziny. Důstojný pan farář však sešedivěl za poslední rok."

„Tereza naprosto není ješitnou. Přejde-li návštěvník mimo pátek, je plna přátelskosti a nehledanosti. Je to láskyplná bytost lidská.“

„Do nějaké lékařské kliniky ji zavřítí a vyšetřovají? Což dosud dosti netrpí? Což kdyby tu zjevy její vůbec přestaly? Každý zjev přírodní má svoje podmínky, jichž libovolně měniti nelze.“

„*Tereza stala se Bernadettou Německa*“.

„V pokojíku jejím leží osoba, náboženským nadšením stravovaná bytost, jež ve své lásce jde až k nejzašším důsledkům, až k úplnému ztotožnění se v bolesti a nebezpečí... *Tereza* je osobností nadobyčejnou. *Její duše chová nejkrajnější sílu lásky*. Než kol podkrovní světničky lásky zuří nenávist. Její duše čistá vyslána byla do světa . . . a svět odpovídá jí ne slovy lásky, ale hádkou, fanatismem, nenávistí. Taková jest řeč světa. Jinak snad ani vůbec se nedovede vyjádřiti . . .“

„Tisíce defilují před osobou takřka umírající, jež do ekstase byla upadla. Nejvíce pak nitrem otrásá, jak prostými, jak srdci blízkými jsou výkřiky její. Ani na okamžik nemluví ve spisovné, dokonce ani ne v biblické němčině. Jednoduchost nářečí jejího působí přesvědčující pravostí a bezprostředností. Prožívá umučení Páně pokaždé znovu. Jest divákem. Toť rys geniality, jež až zamrazí člověka . . .“

„*Jen z takové původní, nezlomené duše, jakou má Neumannová, mohl vyšlehnouti plamen tak žhoucí lásky . . . Je to pak láska k Ježíši, jež uchvátila srdce této dívky takou silou, že se vyskytují úkazy, jež ve své řídkosti se jeví zázračnými. Tu je Láska co zázrak pozemský. Nikde jsem ji tak jasně neviděl jako v Konnersreuthu a na soše sv. Terezie Ježíšovy od Berniniho (v Římě v kostele S. Maria della Vittoria).*“

Ano, skutečnost tohoto duševního otřesu, jenž se udál v nitru Terezy Neumannové, to jest onen zázrak!!!

Ano, onen vnitřní život duše v Bohu u zcela prosté

dívky v zapadlé bavorské vísce, co podklad a původ všeho ostatního, *tato milost nadpřirozená, jest největším divem pro malověrné a zvrácené lidi dneška.*

... Toto naznačiti usilovala moje kniha, a proto psána byla krví srdce . . .

Poznámka. V posledním věru okamžiku dostalo se dvojího skvělého potvrzení mým řádkům. Především heroismus a sebeobětování rodiny Neumannovy zazářil v plné síle a velikosti, když sám mnichovský arcibiskup-kardinál Faulhaber o nich prohlásil: „Filmové podniky nabízely rodičům Terezy Neumannové miliony, dá-li se stigmatizovaná filmovati. Nabídky tyto byly však vždycky odmítnuty.“ (Nár. Politika 8./11.) Tedy ta chudička, ubohá rodina, jejíž dcery slouží dále u sedláků, syn jest prostým vojínem, otec vlastníma rukama znovu-buduje poškozený domek . . . ač nikterak žádané nebylo by prohřešením . . . odmítne a odepře si to, co naráz by je učinilo zámožnými. Jen aby snad neznesvětili, neztratili to, co nad statky světské výše si cení . . . Hrdinná ctnost nevyhynula ani ve věku, kdy vše se klaní zlatému teleti „životního úspěchu!“ Existují ještě ideály nadpozemské, náboženské, když takou sílu vdechnouti dovedou svým vyznavačům!

Téhož dne otiskl ve svém „Slováku“ neohrožený vůdce bratří slovenských p. senátor a protonotár P. Andrej Hlinka svoje dojmy ze své návštěvy v Konnersreuthu, jež plně sdílají obdiv, nadšení a úsudek můj.

Že pak rodiče Terezy zdráhají se trpící dítě svoje dáti do nemocnice neb na kliniku, nelze jim zazlívati. Především zjevy ekstase náboženské tam vůbec nepatří. Ostatně však mají pravdu ve svém prostém „selském“ rozumu, vždyť jakýkoliv násilný zásah lékařský (na př. nucené krmení sondou) či jiné nedopatření vůči tělu tak sensitivnímu, vlastně duši, nejvýš subtilním tělem obdané, mohl by znamenati — — pro Terezu náhlou smrt . . .